

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-372-9-36>

**THEORETICAL AND LEGAL ASPECTS OF IMPLEMENTING THE
FUNCTIONS AND POWERS OF FINANCIAL MONITORING UNITS
IN THE BANKING SYSTEM OF UKRAINE**

**ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФУНКЦІЙ
ТА ПОВНОВАЖЕНЬ ПІДРОЗДІЛІВ ФІНАНСОВОГО
МОНІТОРИНГУ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ**

Kurkula A. H.

*Postgraduate Student
at the Department of Civil,
Administrative and Financial Law,
Classic Private University
Zaporizhzhia, Ukraine*

Куркула А. Г.

*аспірант кафедри цивільного,
адміністративного
та фінансового права,
Класичний приватний університет
м. Запоріжжя, Україна*

У сучасному світі фінансовий сектор є ключовим елементом економіки, але разом із зростанням його важливості збільшується й його вразливість перед різноманітними фінансовими злочинами. Активізація міжнародних фінансових операцій та розмаїття шляхів їх реалізації створюють сприятливе середовище для легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом, терористичних фінансів та інших фінансових злочинів.

Актуальність проблеми фінансового моніторингу в банківській системі України надзвичайно важлива в контексті забезпечення фінансової стабільності та національної безпеки. У цьому контексті особливу роль відіграють підрозділи фінансового моніторингу, які відповідають за виявлення та запобігання фінансовим злочинам в банківській сфері.

Зростання обсягів міжнародних фінансових операцій та необхідність запобігання використанню фінансових ресурсів для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом:

Сучасна глобалізація економіки призводить до неперервного зростання міжнародних фінансових операцій. Це створює ідеальне середовище для осіб, які прагнуть легалізувати кошти, одержані злочинним шляхом. Фінансовий моніторинг стає важливим інструментом для виявлення та запобігання подібній легалізації. Система фінансового моніторингу дозволяє вчасно виявляти підозрілі

фінансові операції та вживати заходів щодо їх блокування та розслідування [1, с. 55].

Значущим аспектом необхідності створення різних підрозділів фінансового моніторингу в банківській системі є активізація різноманітних фінансових злочинів, таких як корупція, тероризм та інші злочини, пов'язані з обігом грошей. Сучасні технології та електронні фінансові операції створюють нові можливості для злочинців. Створення зазначених підрозділів, що спеціалізуються на різних видах злочинів призведе до підвищення ефективності виявлення підозрілих транзакцій та реагування на них в реальному часі, забезпечуючи таким чином превентивний захист від фінансових злочинів [2, с. 155].

Необхідність створення підрозділів фінансового моніторингу визначається не лише потребою виявлення індивідуальних фінансових злочинів, але й забезпечення загальної фінансової стабільності та національної безпеки. Узгоджені заходи у сфері фінансового моніторингу дозволяють країні ефективно протидіяти внутрішнім та міжнародним загрозам, забезпечуючи стабільність фінансової системи та запобігаючи використанню фінансів для фінансування незаконної діяльності.

Підрозділи фінансового моніторингу в банках повинні бути добре обладнані технічними та аналітичними засобами для виявлення підозрілих транзакцій. Їм також слід активно співпрацювати з національними органами та міжнародними фінансовими інституціями для обміну інформацією та вдосконалення методів виявлення фінансових злочинів.

Національний банк та інші регулятори мають важливу роль у формуванні та забезпеченні ефективної системи фінансового моніторингу. Вони повинні розробляти та впроваджувати нормативи, які визначають обов'язки банків та інших фінансових установ у сфері моніторингу та запобігання фінансовим злочинам. Також важливо визначати механізми співпраці між різними учасниками системи та забезпечувати невідкладні заходи у випадках виявлення підозрілих транзакцій [3, с. 202].

Підрозділи фінансового моніторингу повинні мати чіткі правові директиви щодо їхніх функцій та повноважень. Законодавство також повинно сприяти співпраці міжнародних структур та обміну інформацією для більш ефективного виявлення та протидії міжнародним фінансовим злочинам.

Важливим етапом вдосконалення системи фінансового моніторингу є розробка та впровадження сучасних нормативів, які враховують

останні тенденції у фінансовому секторі та високотехнологічні методи, використовувані злочинцями для легалізації коштів. Нові нормативи повинні чітко визначати обов'язки та відповідальність банків у сфері фінансового моніторингу, а також встановлювати процедури реагування на підозрілі транзакції.

Це також включає в себе визначення механізмів співпраці між банками та регуляторами, які забезпечать ефективну обмін інформацією та координацію дій при виявленні фінансових злочинів. Розробка таких нормативів повинна враховувати висновки міжнародних експертів та враховувати кращі практики інших країн.

Міжнародна природа фінансових злочинів вимагає узгодження законодавства з міжнародними стандартами. Це включає в себе активну участь в розвитку та вдосконаленні міжнародних нормативів, таких як рекомендації Міжнародної групи з протидії відмиванню брудних грошей (FATF) та інших міжнародних організацій.

Узгодження законодавства з міжнародними стандартами також сприяє підвищенню ефективності міжнародного співробітництва у сфері фінансового моніторингу. Це включає в себе обмін інформацією, спільні розслідування та інші заходи, що забезпечують більш ефективну боротьбу з міжнародною фінансовою злочинністю.

В результаті цих заходів досягнення високого рівня координації та вдосконалення законодавства в сфері фінансового моніторингу допоможе не лише підвищити ефективність боротьби з фінансовою злочинністю внутрішньо в країні, але й стати частиною глобального фронту протидії міжнародному фінансовому злочину.

Для боротьби з міжнародними фінансовими злочинами, банки повинні активно взаємодіяти як національно, так і міжнародно. Участь в міжнародних ініціативах, таких як програми UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime, – спеціалізована установа ООН, що займається боротьбою з поширенням наркотиків і пов'язаною з ними злочинністю), чи об'єднані заходи, спрямовані на боротьбу з тероризмом, є необхідною. Забезпечення ефективного обміну інформацією між національними фінансовими інституціями та міжнародними організаціями дозволяє швидше виявляти та реагувати на трансграничні фінансові злочини [4].

Спільна робота банків з міжнародними організаціями, такими як FATF, сприяє розробці та впровадженню єдиної системи стандартів у сфері фінансового моніторингу. Встановлення загальних принципів та правил дозволяє уніфікувати підходи до виявлення та запобігання фінансовим злочинам. Це сприяє покращенню якості фінансового

моніторингу на глобальному рівні та створює ефективну систему міжнародного співробітництва в цій сфері [5, с. 202].

Таким чином, підвищення ефективності внутрішнього контролю в банках визначається важливим чинником у боротьбі з фінансовою злочинністю. Сучасні методи виявлення та аналізу транзакцій, кваліфікований персонал підрозділів фінансового моніторингу та вдосконалені процеси становлять основу успішної реалізації функцій фінансового моніторингу. Розширення міжнародного співробітництва є ключовим елементом ефективної боротьби з міжнародною фінансовою злочинністю. Участь в міжнародних ініціативах та обмін інформацією сприяє виявленню та запобіганню трансграничним фінансовим злочинам.

Література:

1. ГрінбергТ. Політично значимі особи. *Керівництво для банків по запобіганню фінансових зловживань* / за ред. Т. Грінберг, Л. Грей, Д. Шанц. – Москва: АльпінаПаблішер, 2012. С. 55.

2. Ключко Л. А. Фінансовий моніторинг та комплаєнс-контроль в банках. *Фінанси, облік, банки*. 2014. № 1 (120). С. 153–160.

3. Божук І.І. Тенденції розвитку фінансового моніторингу в Україні. *Правові новели*, 2020. №11. С. 201–203.

4. Вікіпедія https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%9E%D0%9E%D0%9D_%D0%B7_%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B2_%D1%96_%D0%B7%D0%BB%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96 (дата звернення 30.10.2023).

5. Мельник О.П., Божук І.І. Тенденції розвитку фінансового моніторингу в Україні та світова практика. *Правові новели*. Херсон, 2020. №10. С. 200–206.